



## Onvoorspelbaar Coronavirus

Martin  
Hendericks

**Slechts twee weken geleden schreef ik mijn eerste column, het lijkt nu wel een eeuwigheid geleden. Dagelijks hebben wij meerdere keren overleg om de balans op te maken hoe wij met ons hoofd én hart nabestaanden afscheid kunnen laten nemen. Afgelopen week kregen wij de eerste corona uitvaartmeldingen welke allebei een verschillende aanpak vergde.**

Hoewel de richtlijnen van het RIVM en de overheid duidelijk zijn, in de praktijk sta je ineens voor een voldongen feit: wat is nog wél mogelijk? Deze week sprak ik een bevriende verpleegkundige, zij werkt aan de *frontlinie* en vertelde: "Het is zo raar werken momenteel, je vertrouwde werkwijze moet je loslaten en per patiënt afstemmen met je collega's wat nodig is. Dit kost extra veel energie." Hoewel wij aan de *endlinie* werkzaam zijn -waarbij ik ons zeker niet wil vergelijken met het fantastische werk dat de artsen en verpleegkundigen doen- herken ik dit.

Wat eens vanzelfsprekend was, echter nooit routinematig, bekijken we nu per melding wat haalbaar/wenselijk is, zodat nabestaanden op passende wijze afscheid kunnen nemen van hun dierbare.

Als de overledene niet aan het coronavirus is overleden, blijft een afscheidsdienst tot 30 personen mogelijk in onze aula. Maar wat als het coronavirus wel de doodsoorzaak is? De overledene zelf is voor ons niet direct een risico, wel de naasten. Ook zij kunnen het virus bij zich dragen. Hoe laten wij het gezin dan afscheid nemen? Gelukkig hebben wij sinds kort een terras bij het Uitvaarthuis dat voorlopig een andere bestemming heeft.

Nabestaanden met een verhoogd risico kunnen hier rondom de overledene afscheid nemen. Op de dag van de uitvaart komen zij in kleine kring naar het Uitvaarthuis voor een kort moment van samenzijn onder de luifel buiten. Er is gelegenheid om te luisteren naar een muziekstuk, een spreker of om een bloem op de kist te leggen. De familie zet de kist in de auto en *zwaait* de overledene uit als hij/zij naar het crematorium wordt gebracht. Bij een begrafenis, heeft men een samenzijn rond het graf. Eenmaal thuis moet het met name voor de levenspartner extra wrang zijn als familie, vrienden, buren geen troostende schouder kunnen bieden. Hartverscheurend.

Om overige familie, vrienden, buren en collega's gelegenheid te geven om afscheid te nemen, is het idee ontstaan een Drive-In condoléance te houden. De overledene komt in de kist onder de speciaal ingerichte luifel aan de voorzijde van het Uitvaarthuis te staan. Genodigden rijden met hun eigen auto (zonder uit te stappen) langs de kist om zo toch persoonlijk afscheid te nemen. Met een hand op het hart kunnen zij hun medeleven tonen aan de familie.

**Helaas is het voorlopig behelpen. Lieve mensen wees zuinig op jezelf en op elkaar.**